Ο πίνακας στο εξώφυλλο δημιουργήθηκε για τη Μέρα του Εθελοντισμού από τη μαθήτρια Ειρήνη Ελευθερίου, Γυμνάσιο Λινόπετρας Β5, παραχώρηση στο Ίδρυμά μας από το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λεμεσού.

Κεφάκυ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΟΧΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Πρακτικός οδηγός για Άτομα με Αυτισμό στην Κύπρο: Δικαιώματα και παροχές από Κρατικές και μη Κρατικές υπηρεσίες

Ειρήνη Ελευθερίου, Γυμνάσιο Λινόπετρας Β5

«Ενώνουμε τα Χέρια, Χτίζουμε Χαρά»

Έρευνα – Σύνταξη – Συγγραφή
Ευγενία Κουή, Κοινωνιολόγος

Πρακτικός οδηγός για Άτομα με Αυτισμό στην Κύπρο: Δικαιώματα και παροχές από Κρατικές και μη Κρατικές υπηρεσίες

Έρευνα – Σύνταξη
Χριστιάνα Βρυωνίδου, Κοινωνιολόγος

Επιμέλεια κειμένων
Χρυστάλα Νεοφύτου, Φιλόλογος (εθελοντική προσφορά)

Copyright © Ευγενία Κουή
Copyright © 2011:
Εκδοτικός Οργανισμός: Κέντρο Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών Ανδρέας Σοφοκλέους «Κεπάκυ»
Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου ΙΙΙ 155, 3026 Λεμεσός Κύπρος
Τηλ: +357 25 849000/ 25 849128 / Φαξ: +357 25 849100
info@sofocleousfoundation.org
http://www.sofocleousfoundation.org

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

ISBN 978-9963-9993-0-9

Λεμεσός, 2011

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Αυτό το έργο το αφιερώνουμε με πολλή αγάπη σε όλους εσάς, γονείς, φίλους, επαγγελματίες, οι οποίοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο βρίσκεστε δίπλα στο συνάνθρωπό μας που ανήκει στο φάσμα του αυτισμού.
Η δημιουργία του ανά χείρας οδηγού ολοκληρώθηκε μετά από σφαιρική προσέγγιση του θέματος, με τη συμμετοχή ειδικών από τον ιδιωτικό και κρατικό τομέα. Το έργο αυτό περιλαμβάνει μια συλλογή απαραίτητων και πολύτιμων πληροφοριών, αλλά και συγκεντρώνει απόψεις κι εμπειρίες γονιών, που σίγουρα το κάνει πιο ζωντανό και πιο πλούσιο.
Πρόθεσή μας εξάλλου είναι να παρακολουθούμε τις εξελίξεις στο θέμα του αυτισμού και να ενημερώνουμε τον οδηγό μας μέσω του διαδικτύου.
Το παρόν εγχειρίδιο ήταν για το ίδρυμά μας, ένα όραμα που έχει γίνει πραγματικότητα. Ευχόμαστε, λοιπόν, από καρδιάς, να αποδειχθεί ένα αποτελεσματικό και χρήσιμο εργαλείο για όλους.
Όπως λέει ο Paolo Coelho: «Ο άνθρωπος δεν είναι ένα νησί. Για να δοθεί μια καλή μάχη, χρειαζόμαστε βοήθεια». Σας διαβεβαιώνουμε, λοιπόν, ότι δεν είστε μόνοι. Το Κεπάκυ και οι φίλοι του έχουν εδώ και καιρό ευαισθητοποιηθεί στο θέμα του αυτισμού και είναι έτοιμοι με σεβασμό να γίνουν συνοδοιπόροι σας στο μονοπάτι της ζωής.

Ο Ιδρυτής, Ανδρέας Σοφοκλέους
και η Πρόεδρος Δ.Σ., Azucena Σοφοκλέους

«Ενώνουμε τα Χέρια, Χτίζουμε Χαρά»

“Vivir no es sólo existir, sino existir y crear, saber gozar y sufrir y no dormir sin soñar…”
Gregorio Marañón (1887-1960) médico y escritor español

Αγαπητοί γονείς, φίλοι, εκπαιδευτικοί,

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζουμε το έργο αυτό, που στόχο έχει να βοηθήσει και να καθοδηγήσει γονείς, φίλους, εκπαιδευτές και λειτουργούς. Ένα έργο του, οποίου η δημιουργία ήταν πραγματικά πολύ σημαντική και με το οποίο δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν είχε κανείς ασχοληθεί ουσιαστικά, ώστε να αφιερώσει τον απαραίτητο χρόνο για την υλοποίησή του. Γι' αυτό το λόγο ευχαριστούμε από καρδιάς το Κεπάκυ, που με δική του πρωτοβουλία προχώρησε στη δημιουργία αυτού του σημαντικού έργου. Το Κεπάκυ, από την πρώτη στιγμή της γνωριμίας μας, αγκάλιασε τον Σύνδεσμο για Άτομα με Αυτισμό Κύπρου και είναι συνεχώς δίπλα μας έμπρακτα μέχρι σήμερα. Ένα κομμάτι αυτής της έμπρακτης στήριξής τους είναι και η δημιουργία του Εξειδικευμένου Κέντρου Αισθητηριακής Ολοκλήρωσης, που δημιούργησαν για να προσφέρει θεραπείες στα παιδιά και Άτομα με Αυτισμό.
Τελειώνοντας, ευχαριστούμε όλους όσοι συνέβαλαν στην υλοποίηση των πιο πάνω.
Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Ιδρυτή του Κεπάκυ κ. Ανδρέα Σοφοκλέους, την Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ασουσένα Σοφοκλέους και όλο το Διοικητικό Συμβούλιο για την τεράστια προσφορά τους προς τα παιδιά με αυτισμό και τις οικογένειές τους.

Τασούλα Γεωργιάδου
Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου για Άτομα με Αυτισμό

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το **Κέντρο Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών Ανδρέας Σοφοκλέους** ευχαριστεί ιδιαίτερα όλους όσους βοήθησαν έμπρακτα στη δημιουργία του παρόντος οδηγού. Η συμβολή όλων ήταν καθοριστική για την εκπλήρωση του έργου.

Χρωστάμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στην πρόεδρο του Συνδέσμου για Άτομα με Αυτισμό Κύπρου, κυρία Τασούλα Γεωργιάδου, για την αμέριστη βοήθεια και υποστήριξη που προσέφερε σε μας. Παράλληλα, σε όλη αυτή την προσπάθεια συμμετείχαν έμπρακτα το Διοικητικό Συμβούλιο, το προσωπικό και τα μέλη του Συνδέσμου.

Απευθύνουμε ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Δρα. Χρήστο Χριστοφή, για τη συνεργασία και τις πολύτιμες πληροφορίες που μας έδωσε και τη Μαρία Κυριάκου, Παιδαγωγό-Ψυχολόγο για τη βοήθεια και τη στήριξη που μας έδωσε απλόχερα. Επίσης, τους διάφορους κρατικούς λειτουργούς ειδικά την κα. Μάρω και την κα. Χριστιάνα για τη πολύτιμη βοήθειά τους, καθώς και τους διάφορους συλλόγους επαγγελματιών που μας βοήθησαν με τις χρήσιμες πληροφορίες που μας έδωσαν.

Επιπρόσθετα, ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους θεραπευτές, που μέσα από προσωπικές συνεντεύξεις μάς καθοδήγησαν και μας ενημέρωσαν για όλες τις θεραπείες που εφαρμόζουν.

Το πιο μεγάλο ευχαριστώ όμως θέλουμε να το απευθύνουμε στους γονείς που συμμετείχαν στην έρευνά μας και μέσα από τις συνεντεύξεις και τις προσωπικές τους εμπειρίες μπορέσαμε να ολοκληρώσουμε τον οδηγό μας. Οι γονείς των παιδιών με αυτισμό είναι οι αφανείς ήρωες, που μάχονται καθημερινά για να έχουν τα παιδιά τους μια αξιοπρεπή διαβίωση. Αξιοσημείωτο είναι, ότι η επαφή με τους γονείς έδωσε παλμό και ζωντάνια στην έρευνά μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....7
2.0. ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ
2.1. Τι είναι αυτισμός;.....11
2.2. Χαρακτηριστικά Φάσματος του Αυτισμού.....14
2.3. Η διάγνωση.....15
2.4. Ο αυτισμός σε αριθμούς.....18
3.0. ΝΟΜΟΘΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
3.1. Τα δικαιώματα των ατόμων με αυτισμό.....19
3.2. Νομοθεσίες.....22
3.3. Ευρωπαϊκή Ένωση.....22
3.4. Κύπρος.....27
4.0. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ
4.1. Αντιμετώπιση.....32
5.0. ΟΙ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ
5.1. Εργοθεραπεία.....34
5.2. Αισθητηριακή Ολοκλήρωση.....38
5.3. Λογοθεραπεία.....43
5.4. Μουσικοθεραπεία.....46
5.5. Ειδική Αγωγή.....47
5.6. Ψυχοθεραπεία.....48
5.7. Φυσιοθεραπεία.....50
5.8. Αυτισμός και Υπερβαρική Οξυγονοθεραπεία.....51
6.0. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....52
7.0. ΚΡΑΤΙΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ - ΣΧΕΔΙΑ ΠΑΡΟΧΩΝ
7.1. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου
7.1.1. Ειδική Εκπαίδευση στην Κύπρο.....54
7.1.2. Παροχή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.....61

7.2 Υπουργείο Υγείας
7.2.1 Υπ. Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων.....65
7.3. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
7.3.1 Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.....69
7.3.2 Συντονιστική Υπηρεσία Έγκαιρης Παιδικής Παρέμβασης 76
7.3.3 Σχέδιο Απασχόλησης με στήριξη για Άτομα με Αναπηρία -Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης ατόμων με αναπηρίες……80
7.3.4. Σχέδιο Οικονομικής Βοήθειας για την Παροχή Τεχνικών Μέσων, Οργάνων και Άλλων Βοηθημάτων στα Άτομα με Αναπηρίες.....82
7.3.5. Σχέδιο Διαχείρισης Τεχνικών Μέσων, Οργάνων και Άλλων Βοηθημάτων στα Άτομα με Αναπηρίες 84
7.3.6. Σχέδιο Επιχορήγησης Κοινωνικών Συνοδών για ενήλικα Άτομα με πολύ σοβαρές Αναπηρίες.....86
7.4. Υπουργείο Εσωτερικών
7.4.1. Σχέδιο Χορηγίας για Βελτίωση των Συνθηκών Στέγασης Ληπτών Δημοσίου Βοηθήματος.....88
7.4.2. Σχέδιο Στέγασης Χαμηλά Αμειβόμενων 93
8.0. ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ
8.1. Σύνδεσμος για Άτομα με Αυτισμό Κύπρου 97
8.2. Σύνδεσμος Γονέων και Φίλων Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες 101
8.3. Ραδιομαραθώνιος 104
8.4. Το Άλμα - Κέντρο Ανάπτυξης Δεξιοτήτων.....106
8.5. Ιππασία για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες – Riding for the Disabled Association (RDA).....107
8.6. Αθλητισμός
8.6.1. Special Olympics - Ειδικοί Ολυμπιακοί.....108